STUDIE-FINANSIERING
lån og stipend

En orientering fra
Statens lånekasse for studerende ungdom
Desember 1968

Statens lånekasse for studerende ungdom ble opprette ved lov av 6. juni 1947 nr. 2.

Forskrifter for Lånekassens organisasjon og virksomhet er fastsatt ved kongelig resolusjon av 10. oktober 1947.

Oslo, desember 1968.

Statens lånekasse for studerende ungdom

Statens lånekasse for studerende ungdom ble opprettet ved lov av 6. juni 1947. Forskrifter for Lånekassens organisasjon og virksomhet ble fastsatt ved kgl. res. av 10. oktober 1947.

Til å begynne med var det bare studerende ved norske universiteter og vitenskapelige høgskoler og elever ved lærerskolene som kunne søke lån. Senere er rammen for utlånsvirksomheten blitt utvidet slik at Lånekassen nå omfatter praktisk talt all videregående fagutdanning som varer minst ett undervisningsår (minimum 7 måneder).

Staten garanterer for lånene. De er rentefrie i normal utdanningstid.

Siden 1956 har det foregått en sterk utbygging av Statens stipendordning. Det er også Lånekassen som forestår tildelingene av statsstipendene.

LÅN TIL UTDANNING

Hvem kan søke lån?

1. **Innenlands** kan gis lån til elever og studenter som tar reglementert heltidsutdanning av minst 7 måneders varighet ved følgende skoler:

Skoler for hus og heim:
Husmorskoler
Arbeids- og husflidsskoler for menn
Kvinnelige industri- og husflidsskoler

Yrkesskoler for håndverk og industri:
Maskinistaspirantkurs II
Videregående kurs ved verkstedskoler
Kunsthåndverksskoler
Norges hermetikkfagskole
Norges trelastskole
Statens kjølemaskinistskole
Statens bergskole
Statens formannsskole
Lederskolen for treindustrien
Bedriftslederskolen
Kraftstasjonskurs ved yrkesskoler
Elementærtekniske skoler
Tekniske fagskoler
Tekniske skoler
Schous Tekniske Institutt
NKI's tekniske skole (unntatt første halvår i den 3-årige utdanning)

Skoler for handel og kontor:
1-årig fagkurs for studenter
1-årig sekretærskole for studenter
Bedriftsøkonomisk Institutt, linje II
Høyere merkantile skoler (unntaksvis dekoratør-, dispasjør-, revisor- og translatørutdanning)

Yrkesskoler i landbruket:
Jordbruks-, hagebruks-, skog- og meieriskoler
Landbruksmaskinkurs

Skoler for sjøfart, fiske og sivil luftfart:
Navigasjonsskoler, kurs for styrmannseksamen av 2. og 1 klasse, skipsførerkurs og radiotelegrafistkurs
Maskinistaspirantkurs II
Maskinistskoler
Kurs for skipselektrikere
Kokk- og stuertskoler
Fiskerifagskolens høvedsmannslinje
Skoler for utdanning av trafikkflygere

Skoler for helsearbeid og sosialt arbeid:
Grunnskoler i sykepleie
Spesialskoler og videregående skoler i sykepleie
Barne- og barselpleieskoler
Barnevernskoler
Kontorsøsterskolen ved Det odontologiske fakultet
Tannpleiekurset ved Det odontologiske fakultet
Arbeidsterapiutdanning
Statens fysioterapiskole
Norsk Mensendieck-skole
Reseptarutdanning
Sosialskoler
Den Franske Skole

Andre fagskoler:
Statens bibliotekskole
Norsk journalistskole
Norsk Hotellfagskole
Statens oldfruekurs
Kommunallinjen ved Norges kommunal- og sosialskole

Skoler for kunst:
Statens teaterskole
Statens kunstakademi

Sang- og musikkskoler
Ballettskoler
Videreutdanning av kunstnere og forfattere

Lærer- og spesiallærerskoler og sommerkurs for lærere

Misjonsskoler

Høgskoler og universiteter

2. **Til utdanning utenlands:** Det blir gitt lån til utdanning ved skoler som tilsvarer de norske skoler som det gis lån til, når det er behov for arbeidskraft på vedkommende område her i landet og landets egne skoler ikke makter å ta mot alle som søker opptaking.

3. **Videregående eller sideordnet utdanning.** Det gis som regel lån bare til en avsluttende utdanning. Det kan imidlertid gis lån til videregående eller sideordnet utdanning ved de skoler som er nevnt foran, når
   1. tidligere oppnådde faglige resultater tyder på at søkeren er faglig kvalifisert for den videre utdanning.
   2. den videre utdanning tar sikte på licentiat- eller doktorgrad, eller virksomhet i arbeidslivet som spesialist på områder der det er behov for slik arbeidskraft, og
   3. søkeren ellers fyller de vanlige vilkår for å få lån.

4. **Kortvarige kurs.** Det gis som regel ikke lån til kurs og skoler som varer mindre enn ett undervisningsår (7 måneder). Til spesialutdanning og videregående utdanning kan gis lån selv om utdanningen er av kortere varighet. Det samme gjelder når utdanningen tas som et ledd i en tidligere utdanning.

5. **Hospitanter** kan få lån på linje med ordinære elever når Lånekassen finner utdanningsprogrammet hensiktsmessig.

6. **Politiske flyktninger** som har fått tillatelse fra Statens utlendingskontor til å bosette seg her i landet, kan på visse vilkår få lån og stipend på linje med norske statsborgere.

7. **Konvertering av utdanningslån.** Det kan unntaksvis gis lån til innfrielse av lån som er tatt opp i bank eller hos private for å finansiere utdanning som det ellers kan gis lån til, når lånet er særlig tyngende for søkeren, og det ellers står i rimelig forhold til utdanningskostnaden.

8. **Tilsagn om lån.** Lånene bevilges for høgst ett år om gangen, men når det foreligger begrunnet søknad kan det på visse vilkår gis forhåndstilsagn om lån for opp til hele utdanningsperioden. I visse tilfelle kan det også gis økonomisk garanti når vedkommende skole krever at den som søker om opptak må godtgjøre at han har midler nok til å gjennomføre utdanningen. Dette er mest aktuelt når det gjelder utdanning i utlandet.

Vilkår for å oppta lån

Det kreves vanligvis ikke at søkeren stiller økonomisk garanti for lånet.

Lån gis i normal utdanningstid

Lån gis vanligvis fra utdanningens begynnelse for alle utdanninger som omfattes av utlånsordningen. Søkere med svak forutdanning må imidlertid være forberedt på at Lånekassen stiller seg avventende med lån i begynnelsen av utdanningen til tilfredsstillende faglige resultater er dokumentert, f. eks, av de forberedende prøver.

En låntaker som er i ferd med å ta utdanning som strekker seg over flere år, kan regne med å få lån så lenge hans faglige og økonomiske forhold gjør det rimelig. De faglige forhold må dokumenteres fra år til år. Dersom søkeren stryker til prøver/eksamener, eller ikke gjennomfører studiet etter normal studieplan, kan låntildelingen bli stanset. Unntak kan gjøres i særlige tilfelle, f. eks. når det dokumenteres at forsinkelsen skyldes sykdom. Det kan på ny søkes om lån, når det foreligger nye, tilfredsstillende faglige resultater. Hvis en utdanning blir avbrutt, er det ikke kurant å få lån til en ny utdanning. Spørsmålet om en søker er faglig kvalifisert må da vurderes i det enkelte tilfelle.

Lånenes størrelse

Lånene skal — sammen med de midler søkeren kan skaffe ved eget arbeid, stipend og ved tilskott eller lån heimefra — gi rimelig dekning for:

1. læremidler, kurs- og eksamensavgifter, obligatoriske ekskursjoner og andre liknende utgifter,
2. opphold i undervisningstiden,
3. reiseutgifter to ganger tur/retur lærested—heimsted i året (jul- og sommerferie), og
4. andre nødvendige utgifter, f. eks. til klær, sko, syketrygd og legetilsyn.

For undervisningsåret 1968—69 nytter Lånekassen følgende normer over oppholdsutgifter for borteboende søkere pr. måned:

Bergen, Oslo, Trondheim	kr. 700
Øvrige	» 630

For hjemmeboende regnes vanligvis kr. 180 mindre til oppholdsutgifter pr. måned enn for borteboende. Slike fradrag kan også gjøres for søkere med foreldre på studiestedet selv om søkeren er flyttet hjemmefra.

Satsene for oppholdsutgifter blir justert fra år til år i takt med prisutviklingen.

Samtidig som lånenes størrelse søkes avpasset etter den enkelte søkers behov, tas også hensyn til at søkerens samlede gjeld når utdanningen er slutt ikke skal bli urimelig tung å betale tilbake.

Ved innenlandske skoler blir lånene som regel tilmålt med utgangspunkt i de gjennomsnittlige utdanningskostnadene for de enkelte fag. Men det er under særlige forhold anledning til å gi større lån og det er ikke satt opp maksimale utlånsgrenser for noe fag. De som studerer i utlandet kan få lån av omlag samme størrelse som de ville ha fått om de hadde tatt tilsvarende utdanning ved norske skoler, og for enkelte utdanningsgrupper i utlandet med lang studietid og høge utdanningskostnader er det satt maksimale utlånsrammer som bare rent unntaksvis kan overstiges.

Når en søker forsørger ektefelle og barn, kan Lånekassen gi noe større lån enn det følger av normtallene. Det gis vanligvis kr. 2 500 i tillegg for første forsørget og kr. 1 500 for hver av de øvrige, men unntaksvis kan større tillegg gis når det finnes nødvendig og forsvarlig.

At en søker inngår ekteskap medfører ikke at det gis tillegg til normen. Om en søker oppgir at han forsørger ektefelle, regnes ikke tillegg med mindre det er barn i ekteskapet, eller ektefellen av andre særlige grunner (sykdom m. v.) er ute av stand til å forsørge seg selv.

Det gis ikke lån til dekning av utgifter i ferien. Etter nærmere begrunnet søknad er det unntaksvis adgang til å gi lån til utvidet studieår, f. eks. når

- søkeren deltar i reglementert undervisning, eller
- det etter en samlet vurdering kan godtas at søkeren sparer inn på normal studietid.

Fradrag ved låntildelingen

Når Lånekassen ikke regner med tilskott fra annet hold dekker den søkerens totale studiekostnader overensstemmende med de kostnadsnormer som Lånekassen har satt opp.

Låntildelingen er underlagt behovsprøving, og ved beregning av tilskott hjemmefra legges det vekt på både foreldrenes, søkerens og eventuelt ektefellens økonomiske stilling. Sammen med søknaden må innsendes de siste likningsoppgavene for foreldrene, søkeren og eventuelt også søkerens ektefelle. Dersom lik-

ningsattestene ikke gir et riktig bilde av de økonomiske forhold i søknadsperioden, må det opplyses spesielt om dette. Gifte søkere må gjøre spesielt rede for ektefellens antatte inntekts- og formuesforhold i søknadsperioden. Det må videre opplyses om søkeren regner med å tjene noe selv og om han får stipend, alderstillegg eller liknende ytelser fra annet hold i søknadsperioden.

Det gjøres fradrag for statsstipend. For stipend o. l. gjøres vanligvis fradrag bare for den delen av beløpet som måtte overstige kr. 1 000 pr.år.

Søkeren kan ha inntil kr. 3 000 i arbeidsinntekt (etter skattetrekk og eventuelle utgifter til opphold i feriene) pr. år uten at det gjøres fradrag for dette ved låntildelingen. Har søkeren forsørgelsesbyrde, godtas høyere inntekt.

Har søkeren likvid formue, blir denne trukket fra, vanligvis med unntak av kr. 3 000. Har søkeren fast formue, blir spørsmålet om lån gjenstand for nærmere vurdering. Søkere med forsørgelsesbyrde kan gis større fradrag.

Dersom en søker er gift og ektefellen har egen inntekt, gjøres fradrag for 30 % av inntekt utover kr. 12 000. Bor ektefellene hver for seg er denne inntektsgrense kr. 5 000 høyere. Er det barn i ekteskapet, heves disse grenser med kr. 5 000 for første barn og med kr. 3 000 for hver av de øvrige. Det blir vanligvis sett bort fra formue på ektefellens hånd under kr. 20 000 dersom det ikke er likvider som bør kunne nyttes til utdanningen, og dersom det ikke søkes økt lån på grunn av forsørgelsesbyrde.

Ved fastsetting av lånets størrelse blir det også lagt vekt på foreldrenes økonomiske stilling. Fra og med undervisningsåret 1968—69 er det vedtatt en vesentlig lempning i reglene for beregning av støtte hjemmefra.

Ved fastsetting av foreldretilskottet bygger Lånekassen på oppgaver fra likningsmyndighetene over formue og inntekt sammenholdt med forsørgelsesbyrde og supplerende opplysninger om foreldrenes økonomiske stilling i søknadsperioden. Formue under kr. 80 000 er tilskottsfri. Er nettoformuen større regnes 15 % av det overskytende som tillegg til inntekten. Ved vurdering av om det utover dette skal legges vekt på formuen, blir det tatt hensyn til formuens art og sammensetning, og hvilken betydning den har for familiens næringsgrunnlag. Er formuen i det vesentlige bundet til jordbruk, skogbruk, hagebruk, fiske, reindrift e. l. regnes 10 % av formue utover kr. 80 000 som tillegg til inntekten.

Beregning av normaltilskott av foreldreinntekt framgår av tabellen side 8. Normaltilskottet som følger av tabellen blir redusert med 50 % når:

1. søkeren har gjennomført minst 3 års normalprogram av sin faglige utdanning over artiumsnivået ved begynnelsen av undervisningsåret,
2. søkeren fyller 25 år før 1. januar i undervisningsåret,
3. søkeren fyller 21 år før 1. januar i undervisningsåret og har forsørgelsesbyrde (barn) ved begynnelsen av undervisningsåret,
4. søkeren har vært selvforsørgende eller forsørget av andre enn foreldrene i minst 3 år forut for undervisningsåret,
5. hovedforsørgeren fyller 65 år før 1. januar i undervisningsåret.

Har søkeren søsken som samtidig er i videregående, lånberettiget utdanning og foreldrene ikke har betydelig formue, kan normaltilskottet som følger av tabellen reduseres etter nærmere regler.

Når foreldrenes sivilstand er uvanlig, eller når andre særlige forhold gjør at det beregnede tilskott ikke kan ventes gitt, kan Lånekassen ta opp spørsmålet om helt eller delvis å se bort fra foreldrenes økonomi. At en søker inngår ekteskap, oppgir å være selvforsørger, at han ikke ønsker økonomisk bistand fra foreldrene, eller foreldrene anfører uten begrunnelse at de ikke vil gi tilskott, er ikke tilstrekkelig til å fravike retningslinjene.

Inntektstabell for lånbehandlingen.

Forsørgers inntekt i 1 000 kroner						Borte-boer	Helme-boer
Kl. 2—3 0 barn + søker	Kl. 4 1 barn + søker	Kl. 5 2 barn + søker	Kl. 6 3 barn + søker	Kl. 7 4 barn + søker	Kl. 8 5 barn + søker		
0- 13	0- 16	0- 19	0- 22	0- 25	0- 28		300
14- 16	17- 19	20- 22	23- 25	26- 28	29- 31		600
17- 19	20- 22	23- 25	26- 28	29- 31	32- 34		900
20- 22	23- 25	26- 28	29- 31	32- 34	35- 37		1 200
23- 25	26- 28	29- 31	32- 34	35- 37	38- 40		1 500
26- 28	29- 31	32- 34	35- 37	38- 40	41- 43		1 800
29- 31	32- 34	35- 37	38- 40	41- 43	44- 46	300	2 100
32- 34	35- 37	38- 40	41- 43	44- 46	47- 49	600	2 400
35- 37	38- 40	41- 43	44- 46	47- 49	50- 52	900	2 700
38- 40	41- 43	44- 46	47- 49	50- 52	53- 55	1 200	3 000
41- 43	44- 46	47- 49	50- 52	53- 55	56- 58	1 500	3 300
44- 46	47- 49	50- 52	53- 55	56- 58	59- 61	1 800	3 600
47- 49	50- 52	53- 55	56- 58	59- 61	62- 64	2 100	3 900
50- 52	53- 55	56- 58	59- 61	62- 64	65- 67	2 400	4 200
53- 55	56- 58	59- 61	62- 64	65- 67	68- 70	2 700	4 500
56- 58	59- 61	62- 64	65- 67	68- 70	71- 73	3 000	4 800
59- 61	62- 64	65- 67	68- 70	71- 73	74- 76	3 300	5 100
62- 64	65- 67	68- 70	71- 73	74- 76	77- 79	3 600	5 400
65- 67	68- 70	71- 73	74- 76	77- 79	80- 82	3 900	5 700
68- 70	71- 73	74- 76	77- 79	80- 82	83- 85	4 200	6 000
71- 73	74- 76	77- 79	80- 82	83- 85	86- 88	4 500	6 300
74- 76	77- 79	80- 82	83- 85	86- 88	89- 91	4 800	6 600
77- 79	80- 82	83- 85	86- 88	89- 91	92- 94	5 100	6 900
80- 82	83- 85	86- 88	89- 91	92- 94	95- 97	5 400	7 200
83- 85	86- 88	89- 91	92- 94	95- 97	98-100	5 700	7 500
86- 88	89- 91	92- 94	95- 97	98-100	101-103	6 000	7 800
89- 91	92- 94	95- 97	98-100	101-103	104-106	6 300	8 100
92- 94	95- 97	98-100	101-103	104-106	107-109	6 600	8 400
95- 97	98-100	101-103	104-106	107-109	110-112	6 900	8 700
98-100	101-103	104-106	107-109	110-112	113-115	7 200	9 000
101-103	104-106	107-109	110-112	113-115	116-118	7 500	9 300
104-106	107-109	110-112	113-115	116-118	119-121	7 800	9 600

Forrentningen av studielånene

Staten dekker renteutgiftene i normal utdanningstid. Fra første månedsskifte etter endt/avbrutt utdanning blir rentene belastet låntakeren. Er slutteksamen forsinket, avgjør Lånekassen i hvert tilfelle det tidsrom låntakerne skal svare renter for. Forsinkelser grunnet dokumentert sykdom, ordinær militær- eller siviltjeneste uten lønn, medfører ikke rentebelastning. Også i tilbakebetalingstiden gis etter søknad rentefrihet under samme forhold. Under fortsatt utdanning som er lån/stipendberettiget, gis rentefrihet for tidligere lånopptak.

Tilbakebetalingen

Etter endt/avbrutt utdanning får låntakeren tilsendt betalingsplan. Nedbetalingen skjer ved faste, halvårlige terminer (renter + avdrag). Terminene fastsettes etter lånets størrelse og den inntekt utdanningen kan ventes å gi.

Eksempel:

Utdanning	Gjeld	½-årl. term.	Nedbet.-tid (år)
Handelsgym.	6 000	480	9
Lærerskole	12 000	780	9,5
3-årig teknisk skole	18 000	870	14
Filologi	30 000	1 350	15

Etter ca. 9 måneder betales påløpne renter, og etter ytterligere 6 måneder forfaller første ordinære termin.

Lånekassen sender varsel (innbetalingskort) før hvert forfall. Men om slik varsel ikke når låntakeren, fritas han ikke av den grunn for å betale rett-tidig i samsvar med betalingsplanen.

Skulle låntakerens økonomiske stilling bli slik at det ville være urimelig å opprettholde betalingsplanen, kan det etter søknad med dokumenterte opplysninger om inntekt, forsørgelsesbyrde og øvrige økonomiske forpliktelser gis lettelser i betalingsvilkårene, — ved betalingsutsettelse for en eller flere terminer (terminforskyvning) eller ved en tidsbestemt reduksjon av terminene.

Dersom låntakerne misligholder låneforpliktelsene, kan Lånekassen erklære hele lånet forfalt til betaling.

Når invaliditet eller varig sykdom medfører at låntakerne ikke kan greie sine forpliktelser kan det søkes om ettergivelse.

Dersom en låntaker dør før gjelden er tilbakebetalt, bortfaller ikke dermed Lånekassens krav uten videre. Spørsmålet om innbetaling eller avskrivning av lånet vil være avhengig av om det er midler etter avdøde og hvordan arvingenes økonomiske stilling er. — Blir det ved **offentlig skifte** fastslått at det ikke er midler etter avdøde, blir lånet avskrevet. Er der midler i boet, melder Lånekassen sitt krav på linje med andre kreditorer, og eventuell udekket rest blir avskrevet. — Ved privat skifte overtar arvingene ansvaret for avdødes gjeld og dermed også Lånekassens krav. — Så vel ved offentlig som ved **privat skifte** kan det søkes om ettergivelse av gjelden. Ved vurderingen av en slik søknad vil boets stilling og hensynet til de etterlatte være avgjørende.

Melding om adresse

Under tilbakebetalingen av lånet plikter låntakeren å holde Lånekassen underrettet om sin adresse. Unnlater låntakeren dette, kan Lånekassen erklære lånet forfalt til betaling i sin helhet med en gang.

STATSSTIPEND TIL UTDANNING

Fra og med undervisningsåret 1968—69 er det gjennomført en ny ordning med borteboerstipend og behovsprøvet stipend etter følgende hovedregler:

Omfang

Stipendordningen omfatter i det vesentlige all frivillig allmenn- og yrkesutdannig som normalt tas til og med 12. skoleår og yrkesutdanning som tas etter 12. skoleår (unntatt enhetsskole, framhaldsskole og utdanning utenlands som ikke omfattes av låneordningen).

Det kreves at utdanning som bygger på examen artium eller tilsvarende forutdanning, varer minst 1 år, og at utdanning som normalt tas til og med 12. skoleår varer minst 3½ måned. Det må dreie seg om reglementert fulltidsutdanning som gjennomføres i normalt tempo.

Borteboerstipend

kan gis til elever og studenter som enten

1. er gift og ikke bor hos foreldre eller svigerforeldre, eller
2. fyller 21 år i undervisningsåret, har vært selvforsørgende og har bodd utenfor foreldrehjemmet i de siste 3 år, og fortsatt bor borte, eller
3. ikke kan bo i foreldrehjemmet fordi det er for stor avstand til undervisningsstedet og det ikke er plass på skole av vedkommende slag tilstrekkelig nær hjemmet.

Borteboerstipend gis uavhengig av foreldrenes økonomi, men kan ikke gis om eleven eller studenten har inntekt eller støtte fra annet hold som dekker utdanningskostnaden.

For 1968—69 utgjør borteboerstipend normalt kr. 1 800 (kr. 180 pr. måned). For enkelte grupper som har billig internat, kosttilskott o. l. blir stipendbeløpet satt lavere.

ehovsprøvet stipend

Til elever i utdanning som normalt tas til og med 12. skoleår, kan også gis behovsprøvet stipend dersom foreldrene har relativt dårlig økonomi. Stipendbeløpene varierer med inntekt, formue, forsørgelsesbyrde m. m.

Studenter og elever i utdanning som normalt tas etter avslutning av 12. skoleår (examen artium), kan bare unntaksvis få behovsprøvet stipend, f. eks. når de har stor forsørgelsesbyrde.

Den tidligere ordningen med hovedfagstipend og Nord-Norge-stipend er falt bort fra og med undervisningsåret 1968—69, men studenter som har fått Nord-Norge-stipend en eller to ganger kan søke på nytt før 15. oktober.

Norske studenter som midlertidig tar opphold ved universitet eller høgskole i et annet nordisk land, kan få særskilt stipend med opp til kr. 1 200 pr. semester («Nordisk stipend»).

Medisinstuderende som forplikter seg til etter endt utdanning og militærtjeneste å arbeide 2 år i det offentlige legevesen på det sted helsedirektøren bestemmer, kan få tildelt «aspirant-stipend». Nærmere detaljer kunngjøres ved oppslag.

Det gis også gebyr- og reisetilskott til studenter i utlandet, se eget avsnitt.

Borteboerstipend og behovsprøvet stipend for elever i utdanning som normalt går inn under 10.—12. skoleår.

Omfang:
Allmenndannende skoler:
Realskoler
Folkehøgskoler
Tekniske forkurs
Gymnas

Skoler for hus og heim:
Husmorskoler
Husmorvikarskoler
Arbeids- og husflidsskoler for menn
Kvinnelige industri- og husflidsskoler

Skoler for helsearbeid og sosialt arbeid:
Barnevernskoler (unntatt studentlinje)
Arbeidsterapiutdanning
Kontorsøsterskolen ved Det odontologiske fakultet
Tannpleiekurs ved Det odontologiske fakultet
Den Franske Skole

Yrkesskoler i landbruket:
Jordbruksskoler
Hagebruksskoler
Skogskoler
Statens meieriskole
Landbruksmaskinkurs

Skoler for sjøfart:
Kystskipperkurs 1. klasse
Styrmannsutdanning 2. og 1. klasse
Radiotelegrafistkurs
Maskinistaspirantkurs
Maskinistutdanning 2. og 1. klasse
Skipselektrikerkurs
Kokkskoler

Yrkeskoler for håndverk og industri:
Verkstedskoler
Elementærtekniske skoler
Tekniske fagskoler
3-årige tekniske skoler (unntatt artianere)
Norges hermetikkfagskole
Kunsthåndverksskoler

Skoler for handel og kontor:
Handelsskoler, ½-årige og 1-årige dagkurs

Skoler for kunst

Lærerskoler, 1. og 2. klasse i 4-årig (unntatt artianere)

Stipendordningen omfatter dels borteboerstipend og dels behovsprøvet stipend.

Stipend kan bare gis til elever ved skoler/kurs med fulltidsundervisning av varighet på minst 3½ måned. Det gis som regel bare stipend for normal utdanningstid. Til vanlig vil det ikke bli gitt stipend for mer enn 3 år til sammen for utdanning i 10.—12. skoleår. Elever som går om igjen en klasse kan derfor ikke tildeles stipend med mindre dette skyldes sykdom.

For å få stipend må søkeren ha de faglige kvalifikasjoner som er nødvendige for å fullføre skolegangen.

Borteboerstipend

Ikke behovsprøvet borteboerstipend kan søkes av elever som har merutgifter ved å bo borte og som

a) ikke kan bo i sine hjem (foreldre, pleieforeldre, barnehjem) fordi avstanden til skolen er for lang, og fordi det ikke er plass ved tilsvarende skole på hjemstedet.
b) er gift og ikke bor hos foreldre eller svigerforeldre.
c) har bodd utenfor hjemmet og forsørget seg selv (uten lån fra Lånekassen) i de siste 3 år og fortsatt bor borte.
d) har andre tungtveiende grunner til å bo utenfor hjemmet.

Ved behandling av søknader om økonomisk behovsprøvet stipend legges særlig vekt på:

a) Forsørgers (foreldrenes) inntekt, formue og forsørgelsesbyrde.
b) Søkers, eventuelt ektefellens inntekt, formue og forsørgelsesbyrde.
c) Store skolepenger (eksklusive materiell) og store reiseutgifter.
d) Særlige økonomiske fordeler, som rimelig internatopphold, stipend og stønad fra annet hold.

Borteboerstipend til utdanning som normalt tas etter 12. skoleår.

Omfang:

Skoler for helsearbeid og sosialt arbeid:
Høyere sykepleieskole (elever som ikke har annen stønad)
Studentlinje ved barnevernskoler
Sosialskoler
Statens fysioterapiskole
Norsk Mensendieck-skole
Reseptarutdanning (i teoriåret)

Skoler for sjøfart og sivil luftfart:
Skipsførerkurs
Høgere skipsførerkurs
Navigatørutdanning for artianere
Maskinsjefkurs
Høgere manskinsjefkurs
Stuertskoler
Skoler for utdanning av trafikkflygere

Yrkesskoler for håndverk og industri:
Studentlinjer ved tekniske skoler
3. og 4. klasse ved 4-årige lærerskoler
Artianere i alle linjer ved tekniske skoler
Schous Tekniske Institutt
Statens lærerskole i forming — kunsth.kl.
Bedriftslederskolen
Statens bergskole
Formannsskolen
Lederskolen for treindustrien
Norges trelastskole
Statens kjølemaskinistskole
4. år ved kunsthåndverksskoler

Skoler for handel og kontor:
Fagkurs og sekretærkurs for studenter
Høyere merkantile skoler

Andre fagskoler:
Kommunallinjen ved Norges kommunal- og sosialskole
Norsk hotellfagskole
Statens oldfruekurs
Norsk journalistskole
Statens bibliotekskole (teoritiden)

Lærer- og spesiallærerskoler:
Studentlinjen ved lærerskolene
3. og 4. klasse ved 4-årige lærerskoler
Artianere i alle linjer ved lærerskolene
Spesiallærerskoler

Misjonsskoler

Høgskoler og universiteter

Borteboerstipend gis til reglementert fulltidsutdanning som varer minst et undervisningsår. Ved flerårig utdanning gis borteboerstipend for så vidt utdanningen gjennomføres i normalt tempo. De faglige forhold kontrolleres fra år til år. Dersom søkeren ikke gjennomfører studiet med tilfredsstillende resultat etter normal studieplan, stanses tildelingen. Unntak kan gjøres i særlige tilfelle, f. eks. når det gjelder mindre forsinkelser som skyldes sykdom. Det kan gis borteboerstipend til fortsatt utdanning når det foreligger nye, tilfredsstillende faglige resultater. Hvis en utdanning blir avbrutt må spørsmålet om å få borteboerstipend til en eventuell ny utdanning vurderes i det enkelte tilfelle.

Det kan gis borteboerstipend til videregående eller sideordnet utdanning når tidligere oppnådde faglige resultater tyder på at søkeren er faglig kvalifisert for den videre utdanning, og det gjelder et utdanningsprogram som Lånekassen finner hensiktsmessig.

Til utdanning i utlandet gis borteboerstipend av samme størrelse som til tilsvarende utdanning innenlands når utdanningen omfattes av Lånekassens utlånsvirksomhet.

Når det gjelder universitetsutdanning innenlands overlates det til vedkommende søker selv å bestemme hvor han vil studere.

Borteboerstipend kan tildeles alle søkere som ikke kan bo hjemme fordi avstanden til lærestedet er for lang til at søkeren kan bo hjemme mens utdanningen varer. Når avstanden mellom

lærestedet og foreldrehjemmet er 4 mil eller mer, eller det tar mer enn 3 timer pr. dag å reise tur/retur foreldrehjem/lærested med offentlige befordringsmidler regnes søkeren i alle tilfelle som borteboer hvis han ikke bor hjemme. Når foreldrehjemmet ligger mindre enn 4 mil fra lærestedet, eller det tar mindre enn 3 timer pr. dag å reise tur/retur foreldrehjem/lærested, må søkeren gi utførlige opplysninger i søknaden om bolig- og reiseforhold i tilfelle han bor borte.

Borteboerstipend kan videre tildeles søkere som har inngått ekteskap og som ikke bor hos foreldre eller svigerforeldre, og til søkere som har vært selvforsørgende og har bodd utenfor hjemmet i de 3 siste år når de fortsatt bor utenfor hjemmet.

Borteboerstipend kan ikke tildeles når foreldrene bor hver for seg og søkeren bor hos den ene av foreldrene.

Borteboerstipend kan heller ikke tildeles når søkeren har inntekt som dekker utdanningskostnaden. Spørsmålet om borteboerstipend skal gis når søkeren har stønad fra annet hold, avgjøres i det enkelte tilfelle.

SØKNAD OM LÅN OG STATSSTIPEND

Ved søknad om lån nyttes fastsatt skjema. Ved søknad om statsstipend til utdanning ved de fleste skolene som omfattes av utlånsvirksomheten i Lånekassen nyttes samme skjema som ved søknad om lån. Førstegangssøkere nytter **Skjema 1,** enten søknaden gjelder b a r e lån eller b a r e stipend eller begge deler. De som har fått innvilget lån/stipend tidligere nytter **Skjema 2.** Skjemaene nyttes også ved søknad om konvertering av lån som er opptatt utenfor Lånekassen.

Ved skoler som ikke omfattes av utlånsvirksomheten søkes på **Skjema 3.**

Det er av stor betydning for behandlingen av søknadene at skjemaene blir fullstendig utfylt og at opplysningene er så utførlige som mulig. Ved førstegangs søknad må det legges en fullstendig faglig og økonomisk plan for hele utdanningen. Alle spørsmål i skjemaene skal besvares, og både de som forsørges av foreldrene og de som mener at de er «selvforsørgere» skal sende inn likningsattest for foreldrene. Er formuen over kr. 40 000, kreves bekreftet spesifikasjon av formuespostene.

Ufullstendige søknader blir returnert.

Søknadsfrister

For elever/studenter ved skoler **innenlands** som er i gang med utdanningen i vårhalvåret er fristen for søknad om behovsprøvet statsstipend for neste undervisningsår (høst/vår)

1. mars,

for tilsvarende grupper ved skoler **utenlands**

1. juni

dersom midlene skal være disponible når utdanningen begynner om høsten.

For elever/studenter ved skoler **innenlands** som **begynner** utdanningen **om høsten** er fristen for søknad om behovsprøvet **statsstipend** for samme undervisningsår (høst/vår)

15. september,

for tilsvarende grupper ved skoler **utenlands**

15. november.

For elever/studenter som **begynner** utdanningen i **jannuar** er fristen for søknad om **statsstipend** for samme vårhalvår

1. februar.

Søknader som blir innlevert til Lånekassen eller postlagt senere enn fristdagen, blir tatt opp til behandling på vanlig måte for **lån, men kommer ikke med under behandlingen for behovsprøvet stipend.**

Tilleggslån vil bare bli gitt i særlige tilfelle, hvor det blir godtgjort at ekstraordinære forhold gjør at søkeren ellers ikke kan fullføre undervisningsåret.

Søknad om tilleggslån må være sendt inn før 1. februar. Søkere som tar utdanning utenlands har frist til 1. mai. Søknader som kommer inn senere, vil ikke bli tatt opp til behandling med mindre det foreligger spesielle forhold. Det samme gjelder søknad om borteboerstipend.

NB! Ved allmenndannende skoler, maritime skoler og verkstedskoler gjelder andre frister for søknad om stipend. Disse fristene kunngjøres gjennom skolene.

Innsending av søknad

Søknadsskjema fås ved skolene eller direkte fra Lånekassen. Søknadene sendes gjennom skolen. Søkere ved læresteder i Oslo og i utlandet sender søknadene direkte til Lånekassen.

Svar på søknader

Utdanning **innenlands:** Det blir ikke sendt spesielle svar til søkere som får sine søknader helt eller delvis innvilget. Utbetalingspapirene blir oversendt skolen/samskipnaden så snart søknaden er ferdigbehandlet og hentes av søkerne der. Søkere som

innen 1. mars for kommende undervisningsår, vil normalt få søknaden avgjort før det nye undervisningsår begynner.

Søkere som får avslag blir tilsendt melding om dette.

Utbetaling av innvilget lån/stipend skjer ved kombinert utbetalingsordre/gjeldsbrev som honoreres ved alle landets postkontorer og banker.

Utdanning **utenlands:** Melding om bevilgning/avslag blir i semestrene sendt til boligadresse på lærestedet, i semesterferiene til hjemstedsadresse.

Utbetaling skjer over bankgiro til oppgitt valutabank.

Vårterminen av lån/stipend overføres først etter at semestermelding er kommet inn. (Angående semestermelding, se under neste avsnitt om «Grunnstipend».)

Melding om adresse og fortgang i utdanningen

Låntakeren plikter å sende melding om adresse, fortgang i utdanningen og finansieringsmåte i de semestre det ikke søkes lån/stipend for. — Særskilt melding må sendes snarest dersom utdanningen blir avbrutt.

GRUNNSTIPEND — (BORTEBOERSTIPEND/REISETILSKOTT/ GEBYRREFUSJON) TIL NORSKE ELEVER/STUDENTER VED LÆREANSTALTER UTENFOR NORGE

Omfang

Grunnstipend gis til heltidsstuderende som deltar i reglementert semesterundervisning i utlandet og studenter ved norske læresteder som tar studieopphold ved utenlandske akademiske læreanstalter som ledd i sin utdanning, under forutsetning av at fagstudiet i Norge er påbegynt og studieoppholdet i utlandet varer minst 6 måneder.

Borteboerstipend gis til utdanning av minst 1 års varighet.

Reisetilskott og gebyrrefusjon gis bare til utdanning i Europa, USA og Canada, til studenter ved norske læresteder bare til studieopphold i Europa.

Reisetilskott gis til studium ved universiteter og høgskoler og til utdanning av minst 2 års varighet ved andre læreanstalter.

Gebyrrefusjon gis bare til studium ved universiteter og høgskoler.

Ordningene dekker ikke akademisk videreutdanning, deltakelse i spesialkurs, praktikantarbeid eller liknende.

Ordningene gjelder bare for læresteder som omfattes av den statlige låne- og stipendordning.

Grunnstipend gis normalt for et tidsrom som tilsvarer ordinær studietid. Hvis spesielle grunner har ført til forlengelse av studietiden, kan det gis dekning også ut over normal studietid, i samme utstrekning som studenten finnes berettiget til lån og/eller statsstipend.

Studenter som har stipend fra annet hold må regne med tilsvarende reduksjon i grunnstipendet.

Læreanstalter i Europa

Borteboerstipend gis etter gjeldende sats.

Reisetilskott kan gis til dekning av 50 % av billettprisen på billigste klasse to ganger årlig tur/retur (framreise høst, heimreise og framreise til jul og heimreise vår) mellom lærested og utreisehavn/stasjon i Norge. Tilskott for reisende til Danmark og Kontinentet blir beregnet på grunnlag av takstratene fra Kornsjö og, for reisende til Storbritannia, takstratene fra Oslo over Newcastle.

Gebyrrefusjon kan gis til dekning av de faktiske gebyrer og faste avgifter ved hvert enkelt lærested og for hver fagretning. Summen av disse gebyrer og avgifter for det antall år et normalt studium dekker blir delt i like beløp for hvert studieår.

Til studenter i Storbritannia kan det gis gebyrrefusjon med det faktiske beløp, begrenset oppad til kr. 3 000.

Læreanstalter i USA og Canada

Borteboerstipend gis etter gjeldende sats.

Det kan gis 50 % tilskott til dekning av to enkeltreiser i studietiden mellom studiested og havn i Norge (framreise til lærestedet ved studiets begynnelse og tilbakereise til Norge etter fullført studium). Forutsetningen er at studiet er påbegynt/avsluttet etter 1. januar 1963 og at framreisen finner sted tidligst 3 måneder før studiet begynner og tilbakereisen senest 18 måneder etter avsluttende hovedeksamen. Tilskottet beregnes på grunnlag av gjeldende takstrater for reise på billigste klasse med Den norske Amerikalinje og viderereise fra New York med «Greyhound-bus». Det gis ikke tilskott til opphold underveis, plassbillett eller liknende.

Det kan gis dekning for studiegebyrer med et beløp som tilsvarer normal gebyrrefusjon til norske studenter ved europeiske læresteder. Refusjonen blir den samme for alle læresteder og fagretninger.

Søknad om grunnstipend

Elever/studenter som søker lån og/eller behovsprøvet stipend gjennom Lånekassen for vedkommende skoleår til fulltidsstudium i utlandet skal ikke sende inn særskilt søknad idet lån/stipendsøknaden også gjelder som søknad om grunnstipend. Følgende

skal imidlertid sende inn søknad om tilskott/refusjon selv om de søker lån eller har hatt lån i Lånekassen:

Studenter som tar kortvarig studieopphold ved læreanstalter i Europa som ledd i sin utdanning i Norge. Det vedlegges opptaksbevis fra lærestedet og oppgave over studieoppholdets varighet og studiegebyrene.

Elever/studenter som ikke søker lån/behovsprøvet stipend fyller ut søknad på eget skjema og sender den inn til Lånekassen. Ved første gangs søknad vedlegges bekreftelse fra læreanstalten om hvilke kurs/fag/linje studenten følger/skal følge og om når studiet er påbegynt/begynner og ventes avsluttet. Eventuelt vedlegges også godkjente avskrifter av vitnemål for avlagte prøver og eksamener. Ved senere søknader vedlegges bekreftelse fra læreanstalten om at utdanningen fortsetter, og dersom prøver og eksamener er avlagt siden siste søknad, rettkjente avskrifter og vitnemål.

Grunnstipend kan søkes under ett for et vanlig undervisningsår, dvs. høstsemester (vintersemester) + vårsemester (sommersemester).

Søknadsfrister

De som er i gang med studiet/begynner studiet 1. halvår bør for å få snarlig behandling sende inn søknad om grunnstipend før 15. november, de som begynner utdanningen 2. halvår — før 1. april vedkommende år.

Søknad om tilskott til framreise til lærested i Amerika sendes når utdanningen er påbegynt, om tilskott til tilbakereise når studenten er kommet tilbake til Norge.

Utbetaling av grunnstipend

Borteboerstipend, reisetilskott og gebyrrefusjon blir slått sammen til et **grunnstipend.**

Grunnstipend som innvilges til studenter ved læresteder i Europa deles i to like beløp. Første del av utbetalingen skjer umiddelbart etter at behandlingen har funnet sted. Andre delen blir utbetalt når 2. halvår er påbegynt, etter at søkeren har sendt inn semestermelding som viser at utdanningen fortsetter. Den samme deling gjelder for borteboerstipend og gebyrrefusjon til studenter ved læresteder i Amerika, men disse studentene må, før dette kan utbetales, sende inn kvittering fra læreanstalten som viser at semestergebyrene (tuition and fees) er betalt. Reisetilskott for reise til og fra Amerika blir utbetalt i sin helhet.

Dersom søkeren har fått lån for studieåret, blir grunnstipendet godskrevet lånet. I tilfelle søkeren ikke er låntaker eller lånet ikke dekker det bevilgede beløp, blir den udekkede del girert til søkerens valutaoverføringsbank i Norge eller, når det gjelder søkere som har avsluttet sin utdanning, utbetalt til oppgitt bostedsadresse (heimstedsadresse).

Semestermeldingen skal inneholde

1) Anmodning om at tilskott for 2. halvår utbetales.
2) Erklæring fra lærestedet om at utdanningen fortsetter.
3) Bekreftet avskrift av vitnemål for avlagte eksamener og prøver i 1. halvår.
4) Adresse på lærestedet.
5) Oppgave over valutaoverføringsbank og kontonummer.
6) (Gjelder studenter i USA og Canada.) Kvittering for betalt studiegebyr for 2. halvår.

Opplysningsvirksomheten

Lånekassen har egen opplysningsavdeling med studieveiledere som har til oppgave å skaffe til veie opplysningsmateriell om studie- og utdanningsforhold, og å gi veiledning og råd i utdanning- og finansieringsspørsmål. Til avdelingen hører bibliotek med håndbøker, skoleplaner, universitetskataloger m. v. for de fleste aktuelle studieland. Biblioteket er tilgjengelig for interesserte.

Det innhentede studiemateriell danner grunnlag for utarbeidelse av oversikter, vanligvis i form av stensilerte orienteringer, som kan rekvireres etter behov. I tillegg til dette kan publikum gjennom brev eller personlig kontakt med Lånekassen ta opp sine personlige problemer i forbindelse med studiemuligheter og studieforhold ved norske og utenlandske læresteder.

Hvert år besøker en representant fra Lånekassen de fleste norske gymnas, og gir orientering og veiledning om finansiering- og utdanningsforhold.